BAR-HEBRAEUS

SCHOLIA IN LIBRUM IOBI

UNIV. OF
TORONTO
LIBRARY

BINDING LIST DEC

74sI

ACADEMIAE IENENSI

SECVLARIA TERTIA

CELEBRANTI

GRATVLATVR

ACADEMIA VRATISLAVIENSIS.

ACCEDVNT GREGORII BAR-HEBRAEI SCHOLIA IN LIBRVM IOBI E CODD. MSS. EMENDATA, QVAE DENVO EDIDIT, DIFFICILIORVM LOCORVM INTERPRETATIONE ILLVSTRAVIT, NOTIS CRITICIS INSTRVXIT GE. HENR. BERNSTEIN.

VRATISLAVIAE
TYPIS VNIVERSITATIS
MDCCCXIII

ACADEMIAE VRATISLAVIENSIS RECTOR ET SENATVS

S. P. D.

ACADEMIAE IENENSIS

PRORECTORI MAGNIFICO ET SENATVI ILLVSTRI.

Si ulla hodie res est, de qua Germani communiter gaudere possimus, certe litterarum studia sunt studiorumque gratia institutae omnis generis scholae plurimae et illustres Academiae, quibus laetissime florentibus iure nostro nobis et gaudere licet et gloriari. Atque Academiae quidem merito pro praestantissimis semper patriae ornamentis habitae sunt: hae enim aemulo studio ad veritatem quaerendam, tuendam, propagandam coniunctae et pro se quaeque quam a maioribus acceperunt eruditionis hereditatem non solum diligenter custodiunt, sed etiam sua ipsae virtute augere atque emendare student: et custodi illi Aeschyleo similes quasi in specula constitutae sempiternas strenue agitant custodias, acriter observantes, si quid aliunde novae lucis exoriatur: denique quidquid vel veteris vel novae doctrinae obtigit, id omne non erudito quodam fastu sibi solis servant, sed accurate examinatum, sobrie aestimatum, diligenter illustratum tradunt alumnis suis, qui id rursus per scholas reliquas et per omnia hominum et vitae genera divulgant, quo fit denique, quod omni civitati maxime salutare est, ut in diversitate hominum multiplici, cum pro cuiusque vel indole vel fortuna eruditionis sit infinita varietas, non tamen dissociabilis discordia oriatur, sed communis quidam sit ingeniorum motus ab eodem ille fonte profectus et civium animos pari consensu vinciens, qui ut initia sua in academiis habet aut in iis, quos illae formaverunt, ita dimanat paulatim ad universos formas induens innumerabiles ac tamen propriae naturae ingenitam vim retinens; nimirum quae ab initio scientia fuit ob summam subtilitatem obscura multis ac difficilis nec fere nisi doctis viris patens. ea dum per varia hominum genera vagatur ingeniorumque varietati accommodatur, fit denique commune omnium bonum sensu quodam communi comprehensum publicique iudicii constantia confirmatum. Academiarum vero quae in salutari illo ingeniorum motu partes sunt si quis parvi aestimandas putet aut etiam odio habeat tamquam parum populares, nae is non levius erret ac si quis magnorum fluminum fontes propterea prae fluminibus contemnat, quod sint in montibus positi et ob locorum arduorum ac confragosorum naturam a communi usu seclusi, flumina autem ut in plano decurrentia brevem praebeant et facilem commodumque omnibus aditum: quanto rectius veteres

gentiles, quibus sancti visi sunt fluminum fontes et pio cultu digni! Neque dubitant nunc prudentiores homines, quin summa debeatur Academiis veneratio ut sanctissimis optimarum artium officinis, quarum si quando tollatur salutaris opera, reliquam omnem institutionem necesse sit tristi torpore depravari, quippe quae vitali motu destituta liberoque ad summa quaeque ac perfectissima egressu privata humi serpere cogatur vilium officiorum mercenaria, quae nullos queat in hominibus elatos spiritus gignere, nulla nobili cogitatione implere pectora, nullam animi magnitudinem procreare aut generosum patriae amorem, quem inter nos quidem convenit summorum contineri bonorum communione liberaque animorum conscientia, non ingenerato illo barbararum gentium impulsu atque instinctu, quae peregrinos oderunt non quod peiores sint sed quod alii. Verumtamen si forte aliis prodesse possit demonstrare, quae ex Academiis redundent beneficia et numero plurima et gravitate maxima esse, vobis certe id minime opus est, qui ex ipsa vestrae Academiae historia perspectum habeatis, quot et quanta illa omni tempore bona in communem usum attulerit, quotiens in litteraria hac militia nostra principem locum obtinuerit quamque egregie cum studiorum subtilissimorum severitate publicae utilitatis curam amoremque patriae coniunxerit; quae omnia quamquam nullo tempore oblivisci decet, magis tamen ac diligentius recordari suus quemque animus iubet. cum Academiae vestrae natalicia instant post trium seculorum felicissimum cursum redeuntia. In cuius diei celebritate nostrum desiderari officium nolumus sed ex animi nostri sententia cupimus vobiscum et gratias agere Deo O. M. qui istud tot praeclarissimorum ingeniorum seminarium ad hunc usque diem constantissima gratia fovit ac servavit, et pro futuri temporis felicitate preces nostras ac pia vota vestris adiungere et interesse bene ominantium laetitiae, qui vestrae Academiae amore ac veneratione confluentes diem illum celebraturi sunt. Quae ut sciatis nos civesque nostros mente vobiscum agere, qui corpore adesse non poterimus, testem vobis et interpretem voluntatis nostrae misimus *Georgium Henricum Bernstein*, virum summe reverendum, linguarum orientalium professorem P. O. summis apud nos honoribus functum, quem vobis acceptissimum fore arbitrati sumus propterea quod ipsius egregia virtus cum vestra laude coniuncta est; hic enim in vicinia vestra natus et civibus vestris puer adscriptus nunc cum paucis superest ex superioris seculi civibus vestris; idem postea et discendi felicissimam copiam et docendi initia faustissima vestrae debuit Academiae; quam quoniam senex eadem pietate colit, qua a puero imbutus est, nostro nomine fecit, quod suo facere paratissimus erat, ut honoris vestri causa ex eo litterarum genere, in quo cum cum paucis regnare novistis, commentationem scriberet, quam in nostrae universitatis officina libraria descriptam simul misimus. Denique adiecimus novissimum scholarum nostrarum indicem memorabilia quaedam ex vestrae nostraeque Academiae historia continentem, qua cives nostros de festi diei solemnitate admonendos esse indicavimus. Valete.

Dabamus Vratislaviae m. Iulio a. MDCCCLVIII.

GREGORII BAR-HEBRAEI SCHOLIA

IN LIBRVM IOBI

EX CODD. MSS. EMENDATA DENVO EDIDIT DIFFICILIORVM LOCORVM INTERPRETATIONE ILLVSTRAVIT NOTIS CRITICIS INSTRVXIT

D. GEORGIVS HENRICVS BERNSTEIN

THVRINGO VIMARIENSIS
LINGVARVM ORIENTALIVM PROFESSOR P. O. IN ACADEMIA VIADRINA

ܟܬܒ ܐܝܘܒ

ܕܡܢ ܐܝܬ ܒܫܒܥ ܡܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܐܘ ܒܫܒܥ.

ܐܝܬ ܒܐܪܥܐ ܕܥܘܨ ܓܒܪܐ ܕܫܡܗ ܐܝܘܒ ܘܗܘ ܓܒܪܐ ܗܘ ܫܠܡ ܘܬܪܝܨ ܘܕܚܠ ܐܠܗܐ ܘܣܪ ܡܢ ܒܝܫܐ. (1.1) ܘܐܫܬܘ ܫܒܥ ܒܢܝܢ ܘܬܠܬ ܒܢܬ̈ܐ. ܘܩܢܝܗ ܗܘܘ ܫܒܥ ܐܠܦ ܥܢ̈ܐ ܘܬܠܬ ܐܠܦ ܓܡ̈ܠܐ ܘܚܡܫ ܡܐ̈ܐ ܬܪ̈ܥܐ ܕܬܘܪ̈ܐ ܘܚܡܫ ܡܐ̈ܐ ܐܬ̈ܢܐ ܕܚܡܪ̈ܐ ܘܥܒ̈ܕܐ ܣܓ̈ܝܐ ܠܚܕ̈ܐ. ܘܐܬܪܒܝ ܗܘ ܓܒܪܐ ܪܒ ܡܢ ܟܠ ܒܢܝ ܡܕܡ̈ܐ. ܘܐܙ̈ܠܘ ܒܢܘܗܝ ܘܥܒ̈ܕܘ ܒܒܝܬ ܚܕ ܐܝܫ ܒܝܘܡ ܡܫܬܝܗ ܘܫܕܪ̈ܘ ܠܬܠܬ ܐܚ̈ܘܗܝ ܕܢܐܟܠܘܢ ܥܡܗ̇ ܘܢܫܬܘܢ ܥܡܗ̇. ܘܗܘܐ ܟܕ ܗܦܟ ܝܘܡܬܐ ܕܡܫܬܝܬܐ

ואנכי הלוי עמד: (23) ויקרבו מנשה ואפרים
לפני יעקב אביהם: (24) ויברכם ביום ההוא
לאמר בך יברך ישראל לאמר ישמך אלהים
כאפרים וכמנשה: (25) וישם את אפרים לפני
מנשה: (26) ויאמר ישראל אל יוסף הנה אנכי
מת והיה אלהים עמכם והשיב אתכם אל ארץ
אבתיכם: (27) ואני נתתי לך שכם אחד על
אחיך אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי:
(28) ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה
לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים:
(29) הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו אל ישראל
אביכם: (30) ראובן בכרי אתה כחי וראשית
אוני יתר שאת ויתר עז: (31) פחז כמים אל
תותר כי עלית משכבי אביך אז חללת יצועי
עלה: (32) שמעון ולוי אחים כלי חמס מכרתיהם:
(33) בסדם אל תבא נפשי באספם אל יחדם
כבודי אל תחד מזבחם כי באפם הרגו איש
וברצונם עקרו שור: (34) ארור אפם כי עז
ועברתם כי קשתה אחלקם ביעקב ואפיצם
בישראל: (35) יהודה אתה יודוך אחיך ידך
בערף אויביך ישתחוו לך בני אביך: (36) גור
אריה יהודה מטרף בני עלית כרע רבץ כאריה
וכלביא מי יקימנו: (37) לא יסור שבט מיהודה
ומחקק מבין רגליו עד כי יבא שילה ולו יקהת
עמים: (38) אסרי לגפן עירה ולשרקה בני
אתנו כבס ביין לבשו ודם ענבים סותה עינים
מיין ולבן שנים משחק: (39) זבולן לחוף ימים
ישכון והוא לחוף אניות ויריכתו על צידן:
(40) יששכר חמר גרם רבץ בין המשפתים:
(41) וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה
ויט שכמו לסבל ויהי למס עבד: (42) דן ידין
עמו כאחד שבטי ישראל: (43) יהי דן נחש
עלי דרך שפיפן עלי ארח הנשך עקבי סוס
ויפל רכבו אחור: (44) לישועתך קויתי יהוה:
(45) גד גדוד יגודנו והוא יגוד עקב: (46)
מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך:
(47) נפתלי אילה שלחה הנתן אמרי שפר:
(48) בן פרת יוסף בן פרת עלי עין בנות צעדה
עלי שור: (49) וימררהו ורבו ושטמהו בעלי
חצים: (50) ותשב באיתן קשתו ויפזו זרעי
ידיו מידי אביר יעקב משם רעה אבן ישראל:
(51) מאל אביך ויעזרך ואת שדי ויברכך
ברכת שמים מעל ברכת תהום רבצת תחת
ברכת שדים ורחם: (52) ברכת אביך גברו על
ברכת הורי עדי תאות גבעת עולם תהיין
לראש יוסף ולקדקד נזיר אחיו: (53) בנימין
זאב יטרף בבקר יאכל עד ולערב יחלק שלל:
(54) כל אלה שבטי ישראל שנים עשר ואת
זאת אשר דבר להם אביהם ויברך אותם איש
אשר כברכתו ברך אותם: (55) ויצו אותם ויאמר
אלהם אני נאסף אל עמי קברו אתי אל אבתי
אל המערה אשר בשדה עפרון החתי: (56)
בהמערה אשר בשדה המכפלה אשר על פני
ממרא בארץ כנען אשר קנה אברהם את השדה
מאת עפרון החתי לאחזת קבר: (57) שמה קברו
את אברהם ואת שרה אשתו שמה קברו את
יצחק ואת רבקה אשתו ושמה קברתי את לאה:
(58) מקנה השדה והמערה אשר בו מאת בני
חת: (59) ויכל יעקב מצות את בניו ויאסף
רגליו אל המטה וינוע ויאסף אל עמיו: (60)
ויפל יוסף על פני אביו ויבך עליו ויישק לו:
(61) ויצו יוסף את עבדיו את הרפאים את אביו
לחנט את אביו ויחנטו הרפאים את ישראל:
(62) וימלאו לו ארבעים יום כי כן ימלאו ימי
החנטים ויבכו אתו מצרים שבעים יום: (63)
ויעבר ימי בכיתו וידבר יוסף אל בית פרעה
לאמר אם נא מצאתי חן בעיניכם דברו נא
באזני פרעה לאמר: (64) אבי השבעני לאמר
הנה אנכי מת בקברי אשר כריתי לי בארץ
כנען שמה תקברני ועתה אעלה נא ואקברה
את אבי ואשובה: (65) ויאמר פרעה עלה וקבר
את אביך כאשר השבעך: (66) ויעל יוסף לקבר
את אביו ויעלו אתו כל עבדי פרעה זקן ביתו
וכל זקני ארץ מצרים: (67) וכל בית יוסף
ואחיו ובית אביו רק טפם וצאנם ובקרם עזבו
בארץ גשן: (68) ויעל עמו גם רכב גם פרשים
ויהי המחנה כבד מאד: (69) ויבאו עד גרן האטד
אשר בעבר הירדן ויספדו שם מספד גדול וכבד
עד מאד ויעש לאביו אבל שבעת ימים: (70)
וירא יושב הארץ הכנעני את האבל בגרן האטד
ויאמרו אבל כבד זה למצרים על כן קרא שם
אבל מצרים אשר בעבר הירדן: (71) ויעשו בניו
לו כן כאשר צום: (72) וישאו אתו בניו ארצה
כנען ויקברו אתו במערת שדה המכפלה אשר
קנה אברהם את השדה לאחזת קבר מאת עפרן
החתי על פני ממרא: (73) וישב יוסף מצרים
הוא ואחיו וכל העלים אתו לקבר את אביו
אחרי קברו את אביו: (74) ויראו אחי יוסף כי
מת אביהם ויאמרו לו לא ישטמנו יוסף והשב
ישיב לנו את כל הרעה אשר גמלנו אתו: (75)
ויצוו אל יוסף לאמר אביך צוה לפני מותו
לאמר: (76) כה תאמרון ליוסף אנא שא נא
פשע אחיך וחטאתם כי רעה גמלוך ועתה שא
נא לפשע עבדי אלהי אביך ויבך יוסף בדברם
אליו: (77) וילכו גם אחיו ויפלו לפניו ויאמרו
הנה לך לעבדים: (78) ויאמר אלהם יוסף אל
תיראו כי התחת אלהים אנכי: (79) ואתם
חשבתם עלי רעה אלהים חשבה לטובה למען
עשה כיום הזה להחית עם רב: (80) ועתה אל
תיראו אנכי אכלכל אתכם ואת טפכם וינחם
אתם וידבר על לבם: (81) וישב יוסף במצרים
הוא ובית אביו ויחי יוסף מאת שנה ועשר שנים:
(82) וירא יוסף לאפרים בני שלשים גם בני
מכיר בני מנשה ילדו על ברכי יוסף: (83)
ויאמר יוסף אל אחיו אנכי מת ואלהים פקד
יפקד אתכם והעלה אתכם מן הארץ הזאת אל
הארץ אשר נשבע לאברהם ליצחק וליעקב:
(84) וישבע יוסף את בני ישראל לאמר פקד
יפקד אלהים אתכם והעלתם את עצמתי מזה:
(85) ויצו יוסף את בני ישראל לאמר בפקד
אלהים אתכם והעלתם את עצמתי מזה: (86)
וימת יוסף בן מאת שנה ועשר שנים ויחנטו
אתו ויישם בארון במצרים: (87) ויהי בני יוסף
ובני בניו ובני בני בניו ובני בני בני בניו
ובני בני בני בני בניו ובני בני בני בני בני
בניו ובני בני בני בני בני בני בניו ובני בני
בני בני בני בני בני בני בניו ובני בני בני
בני בני בני בני בני בני בני בניו ובני בני
בני בני בני בני בני בני בני בני בניו ובני
בני בני בני בני בני בני בני בני בני בניו
ובני בני בני בני בני בני בני בני בני בני
בניו ובני בני בני בני בני בני בני בני בני
בני בניו ובני בני בני בני בני בני בני בני
בני בני בני בניו ובני בני בני בני בני בני
בני בני בני בני בני בניו ובני ב

ܕܒ ܥܡܗ ܕܐ ܐܝܟ ܕܐ ܐܝܟ ܕܐ ܐܝܟ

ܐܘ (14) ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ ܒܫܡ ܗܓܪ ܘܐܡܪ ܗܐ ܐܢܐ ܫܡܥ ܠܩܠ ܥܠܡܐ ܗܢ ܕܐܬ ܒܗ ܗܟܐ ܘܠܐ ܬܥܒܕ ܠܝܠܕܐ ܠܡܐ ܕܒܟܐ ܗܘ ܒ

ולא יעמד לפניו ויאמר לו מה תעשה: (37, 1) ויאמר. ואמר כמו ויענה ויאמר. ויאמר אליו לא יעמד לפניו ולא ידבר אליו: (32) ויעבר. ויעבור. ויעבר ויעבור ויעבר: ויעבור. ויעבר ויעבור ויעבר: ויעבר. ויעבור ויעבר ויעבר: ויעבר. ויעבור ויעבר ויעבר: ויעבר. ויעבור ויעבר

ﻣﻠﻜﻴﺼﺪﻕ ﻛﺎﻫﻦ ﻟﻠﻪ ﺍﻟﻌﻠﻲ. (19) ﻭﺑﺎﺭﻛﻪ ﻭﻗﺎﻝ ﻣﺒﺎﺭﻙ ﺃﺑﺮﺍﻡ ﻟﻠﻪ ﺍﻟﻌﻠﻲ ﻣﺎﻟﻚ
ﺍﻟﺴﻤﺎﻭﺍﺕ ﻭﺍﻷﺭﺽ. (20) ﻭﻣﺒﺎﺭﻙ ﻟﻠﻪ ﺍﻟﻌﻠﻲ ﺍﻟﺬﻱ ﺃﺳﻠﻢ ﺃﻋﺪﺍﺀﻙ ﻓﻲ ﻳﺪﻙ.
ﻭﺃﻋﻄﺎﻩ ﺃﺑﺮﺍﻡ ﻋﺸﺮﺍ ﻣﻦ ﻛﻞ. (21) ﻓﻘﺎﻝ ﻣﻠﻚ ﺳﺪﻭﻡ ﻟﺄﺑﺮﺍﻡ ﺍﻋﻄﻨﻲ
ﺍﻟﻨﻔﻮﺱ ﻭﺍﻟﺮﻣﻮﺍﻝ ﺧﺬ ﻟﻚ. (22) ﻓﻘﺎﻝ ﺃﺑﺮﺍﻡ ﻟﻤﻠﻚ ﺳﺪﻭﻡ ﺭﻓﻌﺖ ﻳﺪﻱ
ﺇﻟﻰ ﺍﻟﻠﻪ ﺍﻟﻌﻠﻲ ﻣﺎﻟﻚ ﺍﻟﺴﻤﺎﻭﺍﺕ ﻭﺍﻷﺭﺽ. (23) ﺇﻥ ﻣﻦ ﺧﻴﻂ ﺇﻟﻰ ﺭﺑﺎﻁ
ﻧﻌﻞ ﻭﺇﻥ ﺃﺧﺬ ﺷﻴﺌﺎ ﻣﻤﺎ ﻟﻚ ﻓﻼ ﺗﻘﻮﻝ ﺃﻧﺎ ﺃﻏﻨﻴﺖ ﺃﺑﺮﺍﻡ. (24) ﺳﻮﻯ
ﻣﺎ ﺃﻛﻞ ﺍﻟﻐﻠﻤﺎﻥ ﻭﻧﺼﻴﺐ ﺍﻟﺮﺟﺎﻝ ﺍﻟﺬﻳﻦ ﺫﻫﺒﻮﺍ ﻣﻌﻲ ﻋﺎﻧﺮ ﻭﺃﺷﻜﻮﻝ
ﻭﻣﺎﻣﺮﻱ ﻫﻢ ﻳﺄﺧﺬﻭﻥ ﻧﺼﻴﺒﻬﻢ. (25) ﻭﺣﺪﺙ ﺑﻌﺪ ﻫﺬﻩ ﺍﻷﻣﻮﺭ ﺃﻥ ﻛﻠﻤﺔ
ﺍﻟﺮﺏ ﺻﺎﺭﺕ ﺇﻟﻰ ﺃﺑﺮﺍﻡ ﻓﻲ ﺭﺅﻳﺎ ﻗﺎﺋﻠﺔ: ﻻ ﺗﺨﻒ ﻳﺎ ﺃﺑﺮﺍﻡ ﺃﻧﺎ ﺗﺮﺱ ﻟﻚ
ﺃﺟﺮﻙ ﻛﺜﻴﺮ ﺟﺪﺍ. (26) ﻓﻘﺎﻝ ﺃﺑﺮﺍﻡ ﺃﻳﻬﺎ ﺍﻟﺴﻴﺪ ﺍﻟﺮﺏ ﻣﺎﺫﺍ ﺗﻌﻄﻴﻨﻲ
ﻭﺃﻧﺎ ﺫﺍﻫﺐ ﻋﺪﻳﻤﺎ ﻭﺑﻦ ﻣﻴﺴﻖ ﺑﻴﺘﻲ ﻫﻮ ﻭﻻﺯ ﺩﻣﺸﻖ ﺃﻟﻴﻌﺰﺭ. (27)
ﻭﻗﺎﻝ ﺃﺑﺮﺍﻡ ﻫﻮﺫﺍ ﻟﻴﺲ ﻟﻲ ﻧﺴﻞ ﻓﻬﺎ ﻫﻮ ﻭﻻﺩ ﺑﻴﺘﻲ ﻭﺭﺛﻴﻲ. (28) ﻭﺇﺫﺍ
ﻛﻠﻤﺔ ﺍﻟﺮﺏ ﺻﺎﺭﺕ ﺇﻟﻴﻪ ﻗﺎﺋﻠﺔ: ﻻ ﻳﺮﺛﻚ ﻫﺬﺍ ﺑﻞ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺨﺮﺝ ﻣﻦ ﺃﺣﺸﺎﺋﻚ
ﻫﻮ ﻳﺮﺛﻚ. (29) ﻭﺃﺧﺮﺟﻪ ﺧﺎﺭﺟﺎ ﻭﻗﺎﻝ ﺍﻧﻈﺮ ﺍﻟﺴﻤﺎﻭﺍﺕ ﻭﻋﺪ ﺍﻟﻨﺠﻮﻡ ﺇﻥ
ﻗﺪﺭﺕ ﺃﻥ ﺗﻌﺪﻫﺎ ﻓﻌﺪﻫﺎ. ﻭﻗﺎﻝ ﻟﻪ ﻫﻜﺬﺍ ﻳﻜﻮﻥ ﻧﺴﻠﻚ. (30) ﻓﺂﻣﻦ
ﺑﺎﻟﺮﺏ ﻓﺤﺴﺒﻬﺎ ﻟﻪ ﺑﺮ. (31) ﻭﻗﺎﻝ ﻟﻪ ﺃﻧﺎ ﺍﻟﺮﺏ ﺍﻟﺬﻱ ﺃﺧﺮﺟﻚ ﻣﻦ ﺃﻭﺭ
ﺍﻟﻜﻠﺪﺍﻧﻴﻴﻦ ﻟﺄﻋﻄﻴﻚ ﻫﺬﻩ ﺍﻷﺭﺽ ﻟﺘﺮﺛﻬﺎ. (32) ﻓﻘﺎﻝ ﺃﻳﻬﺎ ﺍﻟﺴﻴﺪ ﺍﻟﺮﺏ
ﺑﻤﺎﺫﺍ ﺃﻋﻠﻢ ﺃﻧﻲ ﺳﺄﺭﺛﻬﺎ. (33) ﻓﻘﺎﻝ ﻟﻪ ﺧﺬ ﻟﻲ ﻋﺠﻠﺔ ﻣﺜﻠﺜﺔ ﻭﻋﻨﺰﺓ
ﻣﺜﻠﺜﺔ ﻭﻛﺒﺸﺎ ﻣﺜﻠﺜﺎ ﻭﻳﻤﺎﻣﺔ ﻭﺣﻤﺎﻣﺔ ﻓﺄﺧﺬ ﻟﻪ ﻫﺬﻩ ﻛﻠﻬﺎ ﻭﺷﻘﻬﺎ ﻓﻠﻘﻬﺎ
ﺷﻘﻴﻦ ﺷﻘﻴﻦ ﻭﺟﻌﻞ ﻛﻞ ﺷﻖ ﻣﻘﺎﺑﻞ ﺻﺎﺣﺒﺘﻪ ﻭﻟﻜﻦ ﺍﻟﻄﻴﺮ ﻟﻢ ﻳﺸﻖ. (34)
ﻓﻨﺰﻝ ﺍﻟﺠﻮﺍﺭﺡ ﻋﻠﻰ ﺍﻟﺪﻳﺎﺭ ﻓﺎﻧﺘﻬﺮﻫﺎ ﺃﺑﺮﺍﻡ. (35) ﻭﻛﺎﻥ ﻟﻤﺎ ﺳﻘﻄﺖ
ﺷﻤﺲ ﻭﺻﺎﺭ ﻇﻼﻡ ﺇﺫﺍ ﺗﻨﻮﺭ ﻣﺪﺧﻦ ﻭﻣﺼﺒﺎﺡ ﻧﺎﺭ ﺟﺎﺯ ﺑﻴﻦ ﺗﻠﻚ
ﺍﻟﻘﻄﻊ. (36) ﻓﻲ ﺫﻟﻚ ﺍﻟﻴﻮﻡ ﻗﻄﻊ ﺍﻟﺮﺏ ﻣﻊ ﺃﺑﺮﺍﻡ ﻋﻬﺪﺍ ﻗﺎﺋﻼ ﻟﻨﺴﻠﻚ
ﺃﻋﻄﻲ ﻫﺬﻩ ﺍﻷﺭﺽ ﻣﻦ ﻧﻬﺮ ﻣﺼﺮ ﺇﻟﻰ ﺍﻟﻨﻬﺮ ﺍﻟﻜﺒﻴﺮ ﻧﻬﺮ ﺍﻟﻔﺮﺍﺕ.
(37) ﺍﻟﻘﻴﻨﻴﻴﻦ ﻭﺍﻟﻘﻨﻘﺰﻳﻴﻦ ﻭﺍﻟﻘﺪﻣﻮﻧﻴﻴﻦ.

Liber Iobi,

in quo sunt sectiones quindecim. Primum prooemium.*)

Sanctus Iulius et Ioannes[1]) et Epiphanius dicunt, ex filiis Esavi a Besmath filia Ismaelis originem trahentibus esse Iobum, ipsumque esse Iobabum, filium Zarahhi, filii Reuelis, filii Esavi, fratris Iacobi, filii Isaaci, filii Abrahami; et anno Iacobi sexagesimo inclaruisse ac ducentos et decem annos vixisse: septuaginta ante tentationem centumque et quadraginta postea[2]), et duodecim annos exegisse in tentatione. Et Arudh astrologus Phoenicius, Tyro oriundus, septies eum cum satana conceertasse ait, Mosenque scripsisse librum eius in quadraginta illis annis, quibus fuerit in deserto. Theodorus autem etiam hac in re iis repugnat dicens, post reditum populi ex Babylonia Hebraeum quendam in Graecorum rhetoricae versatum conscripsisse narrationem eius sermonesque disputatorios, qui re vera nulli fuerint, inseruisse. Assaph vero, sacerdos Hebraeus, frater Ezrae librorum scriptoris, et Arudh supra dictus tradunt, eum ipsum esse Iobabum, filium Ioctanis, filii Eberi, filii Schalahhi, filii Arpachschari, filii Schemi, filii Noahhi, et multo exstitisse ante ortum Abrahami; iisque assentitur Iacobus Edessenus. Alii Hebraei dicunt, eum Iacobo introisse in Aegyptum et uxorem duxisse Dinam, eius filiam, quam stupraverit Schechim (Sichem), filius Hhemoris, ex eaque genuisse septem filios suos priores et tres suas filias: quia vero blasphemaverit in tentatione eius, dignam non fuisse habitam quae videret vicissitudinem divinam, quae illi facta sit, sed mortuam esse, et ex alia uxore illum genuisse liberos suos[3]) posteriores.

Sectio prima. (1, 1) Uzz scilicet[4]) ipse est natu maximus filiorum Arami, filii Schemi, filii Noahhi, et terra eius ipsa est Arabia ab aditu Aegypti usque ad Damascum. (1, 6) „Et venit quoque satanas inter eos ad sistendum se coram Deo“, h. e. taliter[5]): Venit satanas dixitque sic et ipsi dictum est sic: illud, subiisse

*) Quae Chrestomathiae Kirschianae a me inserta habentur p. 186 sqq. Bar-Hebraei scholia in librum Iobi, descripta ex cod. Bodleiano, qui nitide quidem exaratus est, sed multis iisque gravibus laborat vitiis, ea nunc ex duobus libris manuscriptis, Florentino numero 230 et Vaticano numero 282 notato, olim Assemaniano, emendata denuo edendi optata hac occasione usus sum, ita quidem, ut codicem Vaticanum utpote emendatissimum omniumque optimum hoc in negotio potissimum sim secutus.

[1]) Pro ܡܝܒܥ cod. Flor. exhibet ܡܓܒܥ, Sancti, quae scriptura etiam ap. Bar-Bahl., cuius operi hoc Bar-Hebraei exordium aetate postera ascriptum est, habetur. — Iulium, qui et Iulius episcopus vocatur cuiusque commentarii in N. T. et chronicon ab Ebed-Iesu ap. Assem. Bibl. orient. III. I. 32 laudantur, sunt qui Iulium Africanum esse putent, qui anno Christi 218—235 floruit. — S. ܝܘܚܢܢ s., ut in cod. Bodl. et Flor. scriptum exstat, ܝܘܣܢܢ, Ioannes, est Ioannes Chrysostomus Syrus Antiochenus, primum ecclesiae Antioch. presbyter, deinde Constantinopolitanae episcopus, qui a. Chr. 407 obiit. Cfr. Assem. B. O. III. I. 24 et lexic. m. Syr. p. 143 v. ܝܘܚܢܢ.

[2]) I. e. post initium tentationis s. calamitatum virtutis spectandae causa divinitus immissarum, quae ex Bar-Hebraei computatione per duodecim annos tenuere. C. 42, 16 autem traditur, Iobum ܗܘ ܟܕ ܐܬܝܗܒ ܠܗ, exinde s. ex illo tempore (i. e. post tentationem) vixisse centum et quadraginta annos.

[3]) ܒܬܝܗ cod. Bodl. et Flor. itemque B. B.: ܒܚܬܘܗ cod. Vaticanus.

[4]) ܐܓܪ ܗ cod. Vat. et Flor., in cod. Bodl. deest.

[5]) ܐܡܪ ܗܟܢ ܕܐܡܪ ܗ, h. e. sicut illud s. in illum modum, taliter: Venit, cod. Vat.; Bodl. ܐܬܐ ܗܘ ܕܐܡܪ ܗ: Flor. ܐܬܐ ܗܟܢ ܗ.

sibi cogitationem sicut hanc indicatam, illudque, se sine derelictione a Deo[6]) damnum afferre[7]) non posse. Et propter facilitatem intellectus[8]) corporavit narrationem scriptor eius, quoniam spiritalia difficile capiunt simplices. Et satanas congregato grege suo partem eorum praefecit perditioni facultatum eius, partemque eorum legatos misit ad eum, qui dicerent: (1, 16) „ignis Dei succendit pecora" et cetera, ut conviciaretur." — (1.17) „Chaldaei divisi sunt in tres partes", h. e. satanas divisit eos in tres, ne sciret Iob, quanam[9]) via eos persequeretur. (2.7) „Et percussit Iobum ulcere malo", h. e. leontiasi[10]). (2.8) „Et sedebat super cinere". Extra urbem scilicet eduxit eum satanas, ut per eum etiam multos a recta via abduceret, iis ostendens, talia mala cadere in pios, quum quidem illa eius voluntati contraria immoverint cuivis tanquam postrema beneficia Dei. (2. 10) „Beneficia Dei accepimus, et mala eius non accipiamus" h. e. castigationes eius. (2. 11) „Eliphas Temanensis" (ܐܠܝܦܙ), ܣ et ܬ cum [11]). Hic etiam ex filiis Esavi est. „Et Bildad Schuhita." Is ex filiis Keturae (Keturae), Abrahami concubinae, est. „Et Ssophar Naamthensis." Is quis sit non reperi.

Sectio secunda. (3. 1) „Et exsecratus est diem, quo erat natus." Exsecratio enim talis non est blasphemia in Deum, sed clamor propter dolorem vehementem. (3, 4) „Opprimant eum amari dies", i. e. exsecrentur eum aerumnosi. (3, 7) „Exsecrentur eum exsecrantes diem", h. e. probi illi, qui diem infaustum afferunt in improbos precibus suis, sicut Moses in Aegyptios: „qui parati sunt (possunt) excitare Leviathan" i. e. perturbare draconem cognitum et ultionem exigere ab eo. (3. 12) „Forsitan enim nunc iacerem ac dormirem", ܥ et ܝ quiescentibus et ܣ cum [12]). (4, 4) „Infirmi non confirmabunt verba tua", h. e. tu suasiones antea fecisti tentatis, neque poterant tibi repugnare. (4, 21) „Et residui eorum[13]) in ipsis morientur, nec in sapientia", h. e. et illi, qui supersunt a pernicie, moriuntur ante quam assecuti sint sapientiam perfectam. (5. 6) „Quoniam non progreditur ex pulvere nefas", i. e. illi, qui non vivunt[14]), haud peccant. (5. 7) „Quia homo ad laborem natus est", i. e. homo, qui peccat[15]), et ad hoc ut laboret constitutus est sicut ad refrigerandum impetum suum corruptor. „Et pulli volucrum tollunt alam"[16]), nec quidem animalibus brutis lex est imposita. (5. 19) „In sex angustiis liberabit te et in septima non accedet ad te malum", h. e. omnibus ex malis, quae imperfecta et quae perfecta[17]) sunt, eripiet te.

Sectio tertia. (6. 6) „Aut est sapor in saliva portulacae?" h. e. si ita inanis fuit sermo meus, decebat vos eum non excipere[18]). (6. 7) „Aut clamat sicut ebrius pugna mea?" cum ō quiescente (ܐܠܦ), i. e. qui sine causa[19]) pugnat. (6. 9) „Et extendat manum suam et conficiat me", i. e. congreget me[20]) ad se.

[6]) Sine derelictione a parte Dei, ut Bar-Hebraei Chron. p. 582, 16. 612, 2, i. e. nisi Iob derelinqueretur a Deo.

[7]) ܚܒܚܗ cod. Vat.: Flor. ܚܒܚܗ. Bodl. ܚܒܚܗ.

[8]) I. e. Et ut faciliorem redderet intellectum (narrationis).

[9]) ܚܢܐ cod. Vat.: ܐܚܢܐ Flor. et Bodl.

[10]) Lepra leonina, quam elephantiasin Graeci appellant. Pro ܟܐܦܛܐ cod. Flor. ܐܦܛܐ.

[11]) Quae in cod. Bodl. hic addita leguntur verba: ō ܒܥܩ ܚܒܕ i. e. Nestoriana editio cum ō quiescente (ܐܥܩܒ), neque in Vat. neque in Flor. cod. scripta reperiuntur.

[12]) I. e. ܚܒܕ et ܐܒܝ. Editt. ܐܒܝ.

[13]) Hanc a Bar-Hebraeo servatam lectionem ܡܗܕܚܡ geminam esse patet ex translatione Arabica, in qua id ipsum vocabulum per ومقمئه est redditum. Editt. ܡܗܕܡ, et nomen eorum.

[14]) ܢܫ cod. Vat., ܒܢܫ Bodl., i. e. ܒܢܫ; ܒܢܫ; Flor. ܫܢ i. e. ܫܢ.

[15]) ܚ̈ܒ̈ܗ ܗ̈ ܒ̈ܫ̈ cod. Bodl.: minus recte Flor. ܚ̈ܒ̈ܗ ܗ̈ ܒ̈ܫ̈. In cod. Vat. deest ܗ̈.

[16]) Editt. ܐ̈ܚ̈ܐ, alas; omnes autem libri Bar-Hebraei codices in scriptura ܐ̈ܚ̈ܐ, quod positum est pro Hebr. עיט, consentiunt.

[17]) ܕ̈ܒ̈ܡ̈ܥ̈ܡ̈ܟ̈ (ܕ̈ܒ̈ܡ̈ܥ̈ܡ̈ܟ̈) cod. Vat: Bodl. et Flor. ܕ̈ܡ̈ܥ̈ܡ̈ܟ̈.

[18]) Sic, ܐ̈ܡ̈ܚ̈ܟ̈ܗ, recte cod. Vat. et Flor.: vitiose Bodl. ܐ̈ܡ̈ܚ̈ܕ̈ܗ, in quo cod. et pro praeced. ܚ̈ܒ̈ܗ mendose scriptum exstat ܚ̈ܒ̈ܗ, ita neque 6.5 ܐ̈ܚ̈ pro ܐ̈ܚ̈, ut recte legitur in cod. et Vat. et Flor.

[19]) ܒ̈ܡ̈ܥ̈ ܡ̈ܡ̈ܕ̈, qui te mere i. e. sine causa pugnat, cod. Vat. et Flor. Perperam Bodl. ܒ̈ܡ̈ܕ̈ ܒ̈ܡ̈ܥ̈, qui clamans pugnat.

[20]) Cod. Vat. ܢ̈ܚ̈ܥ̈ܒ̈ܗ; Flor. ܢ̈ܚ̈ܥ̈ܒ̈ܗ.

(6.10) „Et conficiar etiam vi, sine clementia“, i. e. non parcens mihi appeto[21]) mortem. (6.16) „Qui timebant a glacie, super eos[22]) multiplicata est nix“, h. e. timebant ne velut glacies liquefierent, quum adiuvarent me; et ecce facti sunt velut nix, quae citius liquescit. Ac sunt qui dicant, ﻋﻠﻴﻪ, cum ﺏ, legendum esse[23]), hoc est illi, qui timebant a me, ne factus sim sicut glacies dura, en factus sum iis velut nix mollis. Sed non convenit hic sensus. (7,5) „Cutis mea contracta est et putrefacta“, h. e. corrugata est identidem. (7.6) „Dies mei cesserunt magis quam[24]) tela araneae“, cum ﻡ quiescente et ﺓ cum ﻫ, h. e. textura araneae: sed hic in desectionem[25]) telae textorum est relatum. (7.16) ﻣﻤﺒﻐﺾ ﻟﻲ i. e. pertaesum est me, a ﻣﻤﻬﻞ[26]). (8,12) „Qui dum in fructu suo (i. e. in ubertate sua) est non amputatur“[27]), h. e. subito exarescit. (8.16) „Sicut viriditas coram sole“, i. e. planta virens: „et in undas radices eius incumbunt“, h. e. etiamsi ex saxis aedificet domum suam, subito videt eversionem eius. (8.19) „Et ex pulvere alio emerget“. ﻱ cum ﻫ[28]), h. e. etiam pulverem domus impii ventus dispergit et ex pulvere alio aedificabitur denuo.

Sectio quarta. (9.20) „Integer sum et pervertit me“, i. e. meo iudicio[29]) integer sum, sed forte haerent mihi peccata mihi occulta, quorum causa ut perversum me castigavit. (9.30) „Et (si) purgarem me in puritate manuum mearum“, h. e. ex consuetudinibus antiquis[30]). (9.31) „Et recedet a me indumentum meum“, i. e. exuar quavis re. (11.6) „Nam sapientiae sunt ordines“. ﻡ cum ﻫ et littera ﻯ quiescens lenita (ﻣﻘﻠﻼ) pro loquendi consuetudine Syriaca: alioquin ﻣﻘﻼﻻ est. ﻯ et ﻝ cum ﻫ, quia Graecum est (vocab.), i. e. capita. (11.16) „Et sicut aquae fluentes duceris.“ h. e. solventur vincti tui[31]). (11,17) „Et ex meridie surget rubor“, h. e. quum appropinquaverit ad te providentia sicut sol supra caput tuum meridie, non amplius pudore et rubore afficieris.

Sectio quinta. (12.18) „Descendere facit reges ad portam“, h. e. ianitores aliorum facit eos: „inditque[32]) vincula lumbis eorum“, ut scilicet inserviant aliis pro servis. Interpretes autem dicunt: portam vocat solium regium, et indit[32]) lumbos in ornamenta eorum: sed non ita esse[33]) inde cognoscitur, quod de imminuenda dignitate, non de amplificatione honoris loquitur. (12.25) „Sicut ebrii“, ﻩ cum ﻫ[34]). (13.28) „Et factus est[35]) velut uter marcidus“, uter[36]) videlicet aquarius. (14.19) „Lapis conterit aquas?“ Interrogando[37]) lege, h. e. lapis non operatur in aquis: neque luto pusillo, quod formatur, imminuitur pulvis terrae.

[21]) ﻣﺘﻨﺎﺩ cod. Vat.; Flor. ﻣﺘﻨﺎﺩ et Bodl. itidem ﻣﺘﻨﺎﺩ.

[22]) ﻋﻠﻴﻬﻢ, super eos, recte, ut editt., cod. Vat. et Flor. Vitiose Bodl. ﻋﻠﻴﻬﻤﺎ

[23]) ﻟﻴﻌﻘﻮﺏ, legendum est, cod. Vat. et Flor.; minus recte Bodl. ﻟﻴﻌﻘﻮﺏ ﻫﻮ. legendum erat

[24]) I. e. celerius cesserunt s. abierunt, praeterierunt quam.

[25]) ﻟﻠﺤﻤﺎ cod. Vat. et Flor.; vitiose Bodl. num. plur. ﻟﻠﺤﻤﺎﺕ. — Pro ﻟﺴﺪﻳﻪ, ut in cod. et Vat. et Bodl. legitur, Flor. minus recte habet sing. ﻟﺴﺪﻱ.

[26]) H. e. molestia, defectio animi, taedium. Syrorum Grammaticos verba a nominibus deducere constat. Cfr. e. 27, 3, 30, 21.

[27]) ﻣﺪﻣﻬﻚ cod. Vat. et Flor. cum editt.; mendose Bodl. ﻣﺪﻣﻬﻪ.

[28]) I. e. ﻳﻌﺮﻳﻪ, quemadmodum omnino rescribendum pro editionum ﻳﻌﺮﻱ

[29]) Ad verba: in oculis mei ipsius, in oculis meis.

[30]) Cod. Bodl. ﻣﺪﻣﺎ ﻣﺪﻣﺎ: Vat. et Flor. autem plur. num. ﻣﺪﻣﺎﺕ ﻣﺪﻣﺎﺕ.

[31]) ﻣﺤﺒﺴﻚ cod. Vat. et Flor.: ﻣﺤﺒﻮﺳﻚ, vincula tua, cod. Bodl.

[32]) ﻳﺤﻞ cod. Vat. et Flor. sicut editt.: male Bodl. ﻳﺤﻞ

[33]) ﻟﻴﺲ ﻫﻜﺬﺍ recte cod. Vat. et Flor.; vitiose Bodl. ﻟﻴﺲ ﻫﻜﺬﺍ

[34]) ﻛﺴﻜﺮﻯ. Male editt. ﻛﺴﻜﺮ.

[35]) ﻭﻳﻜﻮﻥ, et factus est, cod. Vat. et Flor., quam unice veram lectionem etiam duo, qui in Bibl. Bodl. asservantur, V. T. codices exhibent. Minus recte cod. Bodl. ﻭﻳﻜﻮﻥ et editt. ﻭﻳﻜﻮ.

[36]) ﺍﻭﺭ, sing., cod. Vat. et Flor. Mendose Bodl. plur. ﺍﻭﺭﺍ.

[37]) ﻫﻞ ﻟﻠﺒﺎﻃﻞ, interrogative, cod. Vat. et Flor.; minus recte Bodl. ﻫﻞ ﻟﻠﺒﺎﻃﻞ

Sectio sexta. (15, 10) „Ecce est inter nos senex“, ܩ cum ܥ et ܟ cum rucoch (ܪܘܟ̈ܚ). Quidam ܩ pronuntiant cum vocali ܐ et indurant ܟ, interposito ܠ[38]). Sed non probandum. (15, 33) „Avellet sicut vitis uvas eius acerbas“, h. e. decerpet eum non suo tempore. (16, 7) „Nam nunc defatigavit me“, ܠ cum ܪ et ܫ cum ܫ et ܬ cum ܪ[39]): quidam vero quiescere iubent ܬ[40]): „et asservavit[41]) totum meum testimonium“. (16, 8) „Et constituit me atque factus sum testis“, h. e. per hanc castigationem testimonium factus sum multis.“ (16, 9) „Inimici mei compresserunt oculos suos in me“, i. e. depresserunt (oculos), nec intuiti sunt me. (17, 3) „Depone age[42]) pignus meum apud te! Quis est qui tradat in manus meas?“ h. e. ad morem hominum, qui prehendunt manum alter (manum) alterius et deponunt pignus apud iudicem de eo, quod loquuntur in lite. (17, 6) „Et constituit[43]) potestatem populorum“, me scilicet irridendi: „et velamen super faciem eorum ero“, i. e. in pudore suo[44]) velabunt faciem. (17, 8) „Atque innocens cum noxio conentietur“, h. e. obstupescent probi, quum videbunt, pium et impium pariter suscipere poenam capitalem.

Sectio septima. (18, 5) „Atque etiam sparget lucem flamma ignis eius“, i. e. illuminabit. (19, 24) „Et graphio plumbeo“, ܠ cum ܥ. Etenim plumbo ante delineant pictores ac deinde colorem inducunt. (19, 25) „Ego vero scio quod servator meus vivens sit et postremum super terra appariturus“. Aut scilicet de corporis humani assumptione Domini vaticinatur, aut adventum eius[45]) ultimum significat, aut illud: quum finem ceperit castigatio mea appariturus mihi est servator meus vivus et sanabit me, dicit. (20, 5) „Quia laus improborum e visceribus eorum“, i. e. se ipsi laudant. (20, 18) „Nec absorbebit pro vi permutationis suae“, h. e. non vi assumet cibum pro eo, quod exit ab eo. (20, 26) „Devorabit eum ignis non afflatus“, h. e. qui non afflatu humano accensus est, sed a coelo.

Sectio octava. (21, 10) „Bos eius praeterit nec mugit.“ quippe quoniam non esurit[46]). (21, 33) „Devorant eum cava torrentis“, i. e. sinus (voragines) torrentis. (21, 34) „Et quomodo confortatis me? Vanitas et responsiones eius relictae sunt[47]) coram me“, i. e. pro eo, ut consolamini me, pro nugis putatis responsiones meas. (22, 12) „En Deus altum fecit coelum viditque principem stellarum, quum sese erexit“, i. e. satanam eumque deiecit[48]). (22, 14) „Nubes enim velamentum eius“, h. e. absconditus est. (22, 15) „Num viam mundi observavi“ i. e. num rebus mundanis (humanis vanisve) solummodo studui, „quam calcarunt populus (homines) iniquitatis non suo tempore?“ i. e. qui non suo tempore (ante tempus) perierunt[49]). (22, 16) „Et in transitu fluminis retenti sunt“, h. e. fluminis instar venit super eos ira et retinuit eos: „nec recordati sunt eius, qui fecit fundamenta eorum“, h. e. eius, qui creavit elementa eorum. (22, 28) „Et super vias tuas splendescet[50]) lux“, h. e. pro tenebris lux erit super te[51]).

[38]) I. e. pronuntiant ܪܘܟ̈ܚ, qui sennit. Sed alias ܪܘܟ̈ܚ scribitur.

[39]) I. e. ܐܫܬܠ. Editt. ܐܟܫ.

[40]) ܒܥܠ, partic. Aph. v. ܥܠ s. ܥܕ, quiescere iubent ܬ, litteram Iudh, i. e. sine vocali eam enuntiant, ܐܫܬ legentes. Vitiose cod. Vat. ܒܥܠ, q. e. interrogant.

[41]) ܐܒܝ. et asservavit i. e. memoria custodivit, cod. Vat. et Flor. itemque editt. Male Bodl. ܐܡܪ.

[42]) ܗ cod. Vat. cum annotatione in marg.: ܗ ܡܢ ܚܕ ܟܬܒ, cum ܠ, idque recte. Bodl. et Flor. ܢ.

[43]) ܐܡ/ܘ, et constituit, lectio codicis Bodl., quam retinui utpote Hebraico וַיְשִׂימֵנִי „et constituit me“ magis respondentem quam cod. Vat. et Flor. scriptura ܘܐܫܬ/ܘ „et constituerunt.“ Male V. T. editt. ܘܐܡ/ܘ „et constituam.“

[44]) Perperam cod. Bodl. ܒܟܠܠܘܢ ܕ ܚܫܟ ܘ ܐܦ pro ܒܟܠܠܘܢ ܕ ܚܫܟ ܘ ܐܦ, ut in cod. et Vat. et Flor. scriptum reperitur.

[45]) ܕܐܬܝ cod. Vat. et Flor.; Bodl. ܕܐܬܝ ܠܗ.

[46]) ܚܫ cod. Vat. et Flor.; Bodl. partic. act. ܚܣ.

[47]) ܐܝܬ cod. Flor. et Bodl.; mendose Vat. ܐܡ.

[48]) Verba ܕ ܐܬܢܦܠ _ _ ܐܠ ܐܦ desunt in cod. Vat.

[49]) ܐܬܝ, quam scripturam omnes codices offerunt, est, ut ex seq. ܐܡܪ intelligitur, prima pers. sing. Praeter., observavi eam (sc. viam). In editionibus autem et V. T. codd. Bodleianis, quos inspexi, habetur sec. pers. ܐܬ, observasti, quae lectio, quippe Hebr. הֲאֹרַח עוֹלָם תִּשְׁמֹר, num viam mundi (saeculi) observas, respondens, sine dubio est sincera. Ceterum in codice tam Vaticano quam Flor. omissa sunt verba ܕܐܡܪ _ _ ܕ, utroque solas easdemque inanes voces ܗ ܕ ܚܫܟ ܘ ܐܦ ܐܬ habente.

[50]) ܢܚ cod. Vat. et Flor., ut et in Polygll. legitur; minus recte cod. Bodl. ܢܚ.

[51]) ܠܟ ܐܦ ܒܢܘܗܪ ܫܡܫ ܕ recte cod. Vat. et Flor.; depravate cod. Bodl. ܠܟ ܐܦ ܕ.

Sectio nona. (24,6) „In agro maturo[52]) non suo demetunt“ i. e. cuius frumentum[53]) maturitatem est assecutum; et quamquam ܫܥܠܐ femininum est, hic masculine[54]) est enuntiatum: „et vineas improborum in seram vindemiam produnnt“, h. e. ad ultimum usque permanent, nec deficiunt. Quidam vero illud ܢܟܥܨܘ[55]) per ܢܟܡܘ (i. e. colligunt) interpretati sunt; non recte. (24,10) „Et famelici asportarunt panem“, h. e. a famelicis (famelicis eripuerunt impii); „et inter convivia procumbunt“ i. e. recumbunt impii „et esuriunt, dum portant[56]) modium et mensuram“, h. e. quia avari[57]), quamquam in modio portant farinam, non satiantur. (24,19 sq.) „In inferno peccarunt et oblivioni dati sunt ab utero.“ Etenim hic versiculus contrarie legendus est, ab utero nimirum peccarunt et in inferno oblivioni traditi sunt. i. e. in aeternum manserunt in eo. (26,5) „En gigantes interficientur et ex aquis extrahentur“, sicut scilicet fuit in diluvio: et ܢܥܒܝ idem est ac ܢܗܦܝ (i. e. prodibunt). (26,7) „Expandit aquilonem de vastitate“, h. e. de meridie, quoniam tota terra habitata aquilonem versus est linea recta. (26,10) „Operuit faciem tegminis“ — tegmen etenim vocat firmamentum coeli, nubesque obtegunt faciem eius tempore pluviae — „et extendit super illud nubes“, h. e. aquas, quae super firmamento. (26,10) „Designavit circulum super faciem aquarum“ h. e. circum terram fecit aquas, „donec conveniret lux cum tenebris“, h. e. ut illud, quod detraheret dies nocti aestate, restitueret ei hieme. (26,13) „Et interfecit manus eius serpentem, qui fugit“, i. e. draconem, qui aquis irrepsit[58]). Et Hebraeus „Interfecit manus eius serpentem tortuosum“ dicit. (26,14) „Ecce haec omnia ex extremitate viarum eius“, h. e. e causa; et secundum quosdam „ex extremo“.

Sectio decima. (27,3) „Et spiritus Dei in naribus meis“, i. e. halitus (spiritus) vitalis.; „Et Validus, qui amaritudine affecit animam meam“, ܕ (verbi ܡܪܪ) cum ܪ, a ܡܪܝ[59]). (27,6) „Nec ussit me cor meum unquam“, h. e. non cogitavi[60]) malum. (27.16.17) Primum ܠܒܫܡ, ܠ cum ܪ, postremum[61]) ܠܒܫܡ. ܒ cum ܪ.[62]). (28,3) „Saxum foveae et umbra mortis“, h. e. contemnunt vitam suam et intrant in rimas saxorum[63]) ad proferendum aurum. (28,4) „Scissuram haereditate acceperunt a populo externo[64])“, i. e. peregrinos vi adigunt, ut fodiant et aperiant terram, ipsique sumunt argentum: „oblivioni dati sunt a torrentibus“, i. e. deserti sunt sicut rivi aquarum aestate, „et deminuti sunt ab hominibus,“ hoc est parvi facti sunt. (28,5) „Aperuerunt terram ex qua provenit alimentum“, i. e. ararunt, „et subter eam convertitur[65]) sicut ignis“. semen scilicet, quod germinat. (28,6) „Et locus sapphiri lapides eius“ (sc. terrae), i. e. loca[66]) occulta, e quibus proveniunt lapides pretiosi. (28,18) „Vestis versicolor splen-

[52]) ܚܡܝܡ. ܚܡܝܡܐ, calidus, ardens. ܫܥܠܐ ܚܡܝܡܐ h. l. secundum Bar-Hebraei explicationem est ager calore solis coctus, maturatus, cuius segetes messi sunt maturae.

[53]) ܫܠܠܝܬ, sing. num., recte cod. Vat. et Flor., nam praecedit ܫܢܝ; vitiose cod. Bodl. plur. ܫܠܠܝܬ.

[54]) ܕܡܬܐ cod. Vat. et Flor.; ܕܡܬܐ i. e. ܕܡܬܢܬܐ cod. Bodl., quemadmodum ܠܗܠܝ et ܠܫܢܐ scriptum reperitur.

[55]) Editt. ܢܟܥܨܘ. Aph. Sed illam Bar-Hebraei scripturam etiam Ephr. Syrus dedit.

[56]) ܡܟܟ ܒ ܡܟܟ cod. Vat.; ܡܟܟ ܒ ܥܡܟ Bodl.; ܡܟܟ ܒ ܥܩܟ, ut in editt. legitur, cod. Flor.: quae scripturae sensu inter se non discrepant.

[57]) ܟ ܒܟ, quia avari. In cod. Flor. quidem ܟ ܒܕ scriptum esse videtur, non dubie autem ܟ ܒܕ exaratum est, quum ܕ et ܕ in libris manuscriptis haud raro vix discerni possint, et ܕ, nec ܕ (ܚ), ibi legatur. Cod. Bodl. ܒ ܚ pro ܒ ܕ.

[58]) ܕܚܛ ܒܕ cod. Vat. et Bodl., Flor. ܕܚܚܛ ܫܕ, qui in aquas irrepit s. serpit.

[59]) ܡܪܪ, amaritudines, amara, lectio est codicis et Vat. et Flor.; Bodl. habet sing. ܡܪ. Cfr. annot. 26. Haec autem, quae ad vers. secundum pertinent verba ܡܪ — ܣܥܥܣ in Bar-Hebraei codd. post praecedentia ܐܣܐ etc. posita leguntur.

[60]) ܠܫܥܠ vera est scribendi ratio, quae in cod. Vat. et Flor. habetur. Male cod. Bodl. ܠܫܥܠ.

[61]) ܠܫܢ recte cod. Vat. et Flor.; Bodl. vitiose ܠܫܢ.

[62]) Editt. tam h. l. quam v. 16 ܠܒܫܡ. Ephr. Syr. v. 16 ܠܒܫܡ.

[63]) ܚܚ cod. Vat. et Flor.; Bodl. num. sing. ܚܚ.

[64]) ܡܕ cod. Vat. et Flor., ut in editionibus legitur. Cod. Bodl. ܡ.

[65]) ܗܦܟ codd. Minus recte editt. ܗܦܟ.

[66]) Pro ܡܩܘ ܡܕ, ut in cod. Vat. et Flor. legitur, vitiose scriptum exstat in cod. Bodl. ܡܩ ܒܕ.

dida". i. e. vestimentum ex lapidibus versicoloribus et clarissimis[67]) praeparatum. (28.22) „Orcus et mors inquiunt: Auribus nostris audivimus famam eius" (sapientiae). h. e. nihil esse quod liberet a nobis. nisi ipsam[68]). (28.23) „Quoniam Deus ipse indicavit nobis vias eius." i. e. Deus ipse confirmat[69]) hoc. (29,18) „Sicut arundo[70]) salvus ero". i. e. diu durabunt dies salutis meae. (29.19) „Et umbra pernoctabit." Sensum quidem roris. qui pernoctat nocte in agro. habet[71]) ܠܝܠܐ hoc loco: et forsitan scriptor primus erravit: „et in messe vocabor". i. e. tempore finis (vitae) in memoriam reducar. (29.20) „Comprehensus est populus meus et arcus meus in manibus meis immutatus est", i. e. erubuerunt amici mei[72]) et arma mea firma remissa sunt

Sectio undecima. (29.23) „Et os suum aperuerunt (inhiarunt) verno". i. e. herbae vernae. (30.7) „Et sub ܣܢܝ̈ܐ". ܣ cum ̣ et ̈ lenita cum ̣, i. e. siliquis spinarum[73]). Quidam vero ܣܢܝ̈ܐ. ܣ et ̈ indurata cum ̣, legunt. scilicet delubra idolorum. (30.29) „ܬܢܝܢ̈ܐ[74]). ̈ cum ̣ et ̈ cum ̣. i. e. struthiocamelus." (31.22) „Humerus meus de apice suo decidat". i. e. de articulo suo. (31.26) „Si aspexi lucem quum splenduit". ̣ cum ̣ „et lunam quum fuit ardens". cum ̣ quiescente[75]). i. e. quum fuit plena: me induci non passus sum. ut colerem eam. (31.27) „Et (si) osculata est manus mea os meum", i. e. (si) apposui manum meam ad os meum teque silentio celebravi. — Omnes sic. ̈ cum ̣ et ̣ cum ̣ (ܢܥܒ̣ܕ) legunt: mihi autem probatur. ̈ cum ̣ et ̣ cum ̣ (ܢܥ̣ܕ) legi. ego scilicet dedi manum meam ori meo ut eam oscularetur.

Sectio duodecima. (33.23) „Si habeat angelum. qui audiat eum". i. e. si audiat angelum ducem suum et resipiscat. (is) deprecatur pro eo Deum et eripitur. (33.29) „Haec omnia ter facit Deus cum homine". i. e. dentidem provocat eum ad poenitentiam.

Sectio tertia decima. (36.4) „Sed re vera fuerunt mendacia[76]) verba mea. et integra est cognitio mea tecum" — cum (signis distinctionis) „. et ." interrogando enim lege. scilicet: Quomodo toto tuo pectore inania censes verba mea? et ecce qualis tu es. novi te. (36.20) „Et ab afflictatione. quae nocte" est. quippe quod nocte pauci sint adiutores incidentibus in angustias[77]). (37.4) „Nec remoratur ea". id est super bonos et malos[78]) descendere facit pluviam suam.

Sectio quarta decima. (37.17) „Vestes tuae calefiunt et peragras terram ex meridie". i. e. aestate ex meridie in regionem aquilonarem migras. (37.23) „Et maximus innocentium non respondet". i. e. homo verbis eius contidens succumbit. (38.9) „Fecit nubes vestimentum eius et nebulam fasciam eius". h. e. sicut infanti. qui exit ex utero. (39.13) „Alae cantentium (struthiocamelus) tollunt se et volant." Avis enim est Indica valde robusta et a quibusdam avis elephantorum vocatur. quoniam pullos

[67]) ܥܩܫܢܐ. a ܥܩܫܢ. clarus. perspicuus (cfr. Ar. بَرِحَ conspicuus fuit, patuit, et بَرْحٌ (res) clara, distincta. Vox in lexicis quidem non obvia, sed minime addubitanda. Habes eam apud Ephr. I, p. 127 l. 13 ibique verba: ܘܥܩܫܢܐ ܡܝܐ ܘܡܝ̈ܐ ܕܥܩܫܢ̈ܐ ܐ̈ܝ̈ܟ̈ܐ. a Benedicto translata „aer et aqua. quia polita sunt et perspicua"; ibidemque I, p. 119 l. 11 a f. post ܘܡܝ̈ܐ ab editore omissum est ܕܥܩܫܢ̈ܐ. et claritas s. perspicuitas tuetis). ܕܥܩܫܢ legitur in Offic. Maron. p. ܟ̈ l. 15.

[68]) ܒ̈ܗ. ipsa. cod. Vat. et Flor.: Bodl. ܒ̈ܗ. ilia.

[69]) ܐ̈ܫܪ̈ܐ omnium codd. est lectio. Nam ܐ̈ܫܪ. quod in Kirsch. Chrest. p. 202 l. 8 expressum habetur. error typographicus est.

[70]) ܒ̈ܝ̈ܐ lectio codicis Vat.; vitio se cod. Flor. cum edit. ܒ̈ܝ̈ܐ. possessio. facultates. Bodl. ܒ̈ܝ̈ܐ. quod ipsum Graece est κάροι

[71]) ܗ̈ܝ et ̈ cod. Vat.: ̈ i. e. ̈ et ̈ cod. Bodl. et Flor.

[72]) ܒ̈ܗ̈ cod. Vat. et Flor.: Bodl. ܒ̈ܗ̈.

[73]) ܣ̈ܗ̈ ܣ̈ܗ̈ cod. Vat. et Flor.: minus recte Bodl. sing. ܣ̈ܗ̈

[74]) ܬ̈ܢ̈ܐ in cod. utroque. Vat. et Flor.. scriptum reperitur: Bodl. ܬ̈ܢ̈ܐ.

[75]) Mich. Bibl. Polyglii. ܒ̈ܟ̈: veram autem nostram lectionem ܒ̈ܟ̈ reposuit Lee. Apud Ephr. h. l. minus recte expressum Vaborum ܒ̈ܟ̈ pro ܒ̈ܟ̈: nam aliud est ܒ̈ܟ̈. aliud ܒ̈ܟ̈.

[76]) ̈ codd. omnes. In Bibl. Polyglli. legitur ̈ et apud Ephr. h. l. ̈. — ̈ recte cod. Vat. et Flor. sicut edit. Oxf. Bene recudi curavit

[77]) ̈ et ̈ cod. Vat. et Flor.: ̈ et ̈ Bodl.

[78]) ̈ deest in cod. Bodl. — Pro prae. ̈ ̈ rectius habet cod. Vat. ̈

elephanti rapit et evolat per aerem. (39. 16) „Multiplicat pullos non suos“. Etenim ova[79]) multa parit, sed pauci sunt[80]) pulli eius, quoniam non alit. (39. 26) „Et extendit[81]) alas suas ad austrum“. quippe quoniam amat accipiter notum.

Sectio quinta decima. (40. 10) „En Behmuth. quem feci tecum“. i. e. locusta. cuius species prae omnibus avibus est contemptibilis et quae plus quam illae corrumpit et nocet. (40. 11) „Et robur eius in ipsius tegumento“. h. e. structura corporis eius ipsa est eius scutum. Ac sunt qui ح cum ه et ـ sine vocali legant[82]) i. e. in cauda eius. (40. 12) „Et arreeti sunt nervi venarum colli eius“ — هصبرا enim duae sunt venae magnae in lateribus colli. neque nervi sunt. (40. 14) „Ipse est caput omnium creaturarum Dei. qui fecit eum. ut gereret bellum“. h. e. caput omnium animalium reptilium et serpentium. quae ad pugnandum cum hominibus in modum castigationis creata sunt. (40. 15) „Et omnes bestiae ferae sub umbra eius dormiunt“, h. e. quum volat velat oculum (i. e. fulgorem s. lucem) solis. (40. 19) „In nubibus suis capiet eum“. scilicet Deus. quum eum vult perdere[83]). (40. 20) „Num capies draconem rete?“ Tu, scilicet Deus: et draconem hic piscem[84]) validum et magnum vocat. (40. 21) „Et perforas maxillam eius catena?“ ـَ (vocis هعفه) cum ه[85]) h. e. num transmittis per eam catenam ut funem per narem cameli? (40, 26) „Et caput eius in umbra ignis?“ i.e. num liquefaciunt cerebrum eius lucernis? (40. 28).. En absolvit[86]) pes tuus“, i. e. eripit te. o homo. Deus ab eo et ex acerbitate irae eius. (41. 5) „Circuitus dentium eius“. ـَ (voc. ههوا) cum ه, „terror qui in valle“. cum ـَ[87]). i. e. profundus et terribilis. (41, 11) „Sicut orbis“. ـَ (voc. ههوا) cum ه, „cacabi“, i. e. labrum chytropodis. in quo sedet lebes aeneus et ex quo[88]) egreditur fumus. (41, 15) „Solidum est (sc. cor) sicut lapis et firmum ut marmor“. ـَ (voc. ههعا) cum ه et ـَ cum ٥. q. e. lapis niger et durus. (41, 17) „Sectio gladii non[89]) potest stare“. h. e. arma non stant (subsistunt) coram eo; „cogitationes[90]) procerum tolerat“[91]). i. e. non possunt cogitare. quomodo eum vincant. (41. 24) „Et robur eius super terram ambulat“. h. e. in profundum maris se immergit. (41. 25) „Qui redegit ad interitum altum quodcumque videt“. h. e. perdit naves. quae prominent ex mari: et rex est[92]) super omnia reptilia“, h. e. reptilia aquatica. Ac sunt qui dicant. Behmuth et draconem (ـَ) unum idemque esse, et Iudaei aiunt, taurum esse silvestrem. Alius vero draconem (ـَ) mendacium quoddam vocat. plasma nimirum cogitationis esse[93]). nec re vera exstantem[94]). pariterque et totum huius

[79]) ـَ. id est. etenim, deest in cod. et Vat. et Flor.

[80]) ههنا cod. Vat. et Flor.; minus recte Bodl. ههنا.

[81]) Pro ـَ. in qua scriptura omnes codd. consentiunt. in editt. male legitur ـَ.

[82]) I. e. ـَ. ut in Bibl. Polygll. expressum habetur. h. e. in parte posteriore eius. pone eum.

[83]) Haec verba in cod. Bodl. desunt. — ـَ. in nubibus suis. pro Hebr. בְּעֵינָיו. in oculis eius. positum. ex ـَ corruptum esse dextre suspicatus est Schroeter (Gr. Bar-Hebraei scholia in Psalm. VIII. XL. XLI. L. p. 7. annot. 3).

[84]) ههذا cod. Vat. et Flor.: vitiose Bodl. ههذا.

[85]) ـَ igitur legi iubet Bar-Hebraeus. In Bibl. Polygll. scriptum habetur ـَ „in saltu ipsius“. B.-Hebr. autem ـَ videtur enuntiasse. quod ipsi idem valet ac ـَ. catena. per quod illud explicat. De utroque vocab. v. Lexic. m. Kirsch. Chrest. accommodatum s. his vv.

[86]) Pro ـَ. quae omnium codd. est lectio. in Bibl. Polygll. scriptum exstat ـَ.

[87]) I. e. ـَ legendum. nec ـَ.

[88]) ههنه cod. Vat. et Flor.: vitiose Bodl. ههه.

[89]) ـَ. pro quo in editt. ـَ legitur. codices omnes exhibent.

[90]) ـَ. cogitationes. curae. quomodo et Bar-Hebraeus hoc vocab. est interpretatus. Quum autem in exemplo Hebr. h. l. legatur חֲנִית. hasta. et interpres Arab. vocab. nostrum per مَزَارَات. hastas. reddiderit: nescio an ـَ minus recte scriptum sit pro ـَ. quod hastas significat.

[91]) Editt. ـَ. Praestat B. H. codicum lectio ـَ.

[92]) Codd. ـَ: male editt. ـَ.

[93]) ٥٥ ـَ cod. Vat. et Flor.: in Bodl. deest ٥٥

[94]) ـَ cod. Vat.; Bodl. et Flor. ـَ.

libri sermonem. Et alius ait. Behmuth ipsum esse satanam, qui a principio adversarius fuerit, et Behmuth per ..in eo mors"[95]) explicatur. (42,13) ..Et fuerunt ei septem filii tresque filiae." Etenim ad id quod habuit Iob duplum addidit Dominus, exceptis filiis eius, quoniam illi priores resurrectioni sunt[96]) reservati neque amissi. Et filios suos posteriores nomine priorum appellavit, propterea que non commemorata sunt[97]) nomina eorum. (42,14) ..Et vocavit nomen unius ex iis diem", quippe quoniam transiit ab eo nox caliginis; ..et secundae Kessua". ܩ cum ° [98]), quia finem cepit tentatio; „et tertiae Karnopneh". ܩ cum ° [99]), h. e. cornu meum rursus elatum est.

Finitus est liber Iobi ex libro horrei mysteriorum.

Ac Deo laus, qui vires dedit et adiuvit*).

Confecta disputatiuncula, quam mittendae publicae epistolae gratulatoriae comitem sociamque adiungendam decreverunt Vniversitatis litterarum nostrae Rector et Senatus, Tibi, incluta et alma Academia Ienensis, tertia nunc solemnia saecularia auspiciis optimis celebranda ut privatim gratuler grata acceptorum beneficiorum memoria me adducit. In Tua vicinia natus Tuisque civibus academicis puer septemnis ascriptus, postea in Tuarum Musarum sinu theologiae litterisque et antiquis et orientalibus per quattuor annos operam navavi. Tua gratia philosophiae doctoris artiumque liberalium magistri dignitate ac non ante hos fere quinquaginta annos ornatus, mox et in numerum privatim apud Te docentium ascitus sum. Quorum omnium aliorumque multorum beneficiorum memor Tuum trecentesimum diem natalem Tecum celebraturus, Tua gloria, Athenae Salanae, ut semper floreat et incolumis permaneat usque ad seram posteritatem intimo ex animo opto.

[95]) ܐܬܡܘܬ. cod. Flor. ܐܬܟܘܬ, i. e. in eo mors. Bar-Sarusehv. ap. Bar-Bahl. ܐܬ ܒܗ ܡܘܬ, eodem in loco tuo i. e. in vestigio tuo morere.

[96]) ܠܥܬܝܕ ܗܘ ܐܬܐ cod. Vat. et Flor.; male Bodl. ܠܥܬܝܕ ܗܘ ܐܬܐ.

[97]) ܐܬܟܬܒ cod. Vat.; in cod. Bodl. et Flor. manca est scriptura ܐܬ.

[98]) Editt. ܩܪܢܐ.

[99]) Polygll. ܩܪܢܟܘ; Lee et Ephr. Syr. ܩܪܢܟܘ.

*) Verba sunt librarii codicis Vaticani.

217032 L'yr
Author Grichor, Abu al-Faraj, called Bar Hebraeus G 574sI
Title Scholia in Librum Iobi; ed. by Bernstein.

University of Toronto
Library

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

Acme Library Card Pocket
Under Pat. "Ref. Index File"
Made by LIBRARY BUREAU